

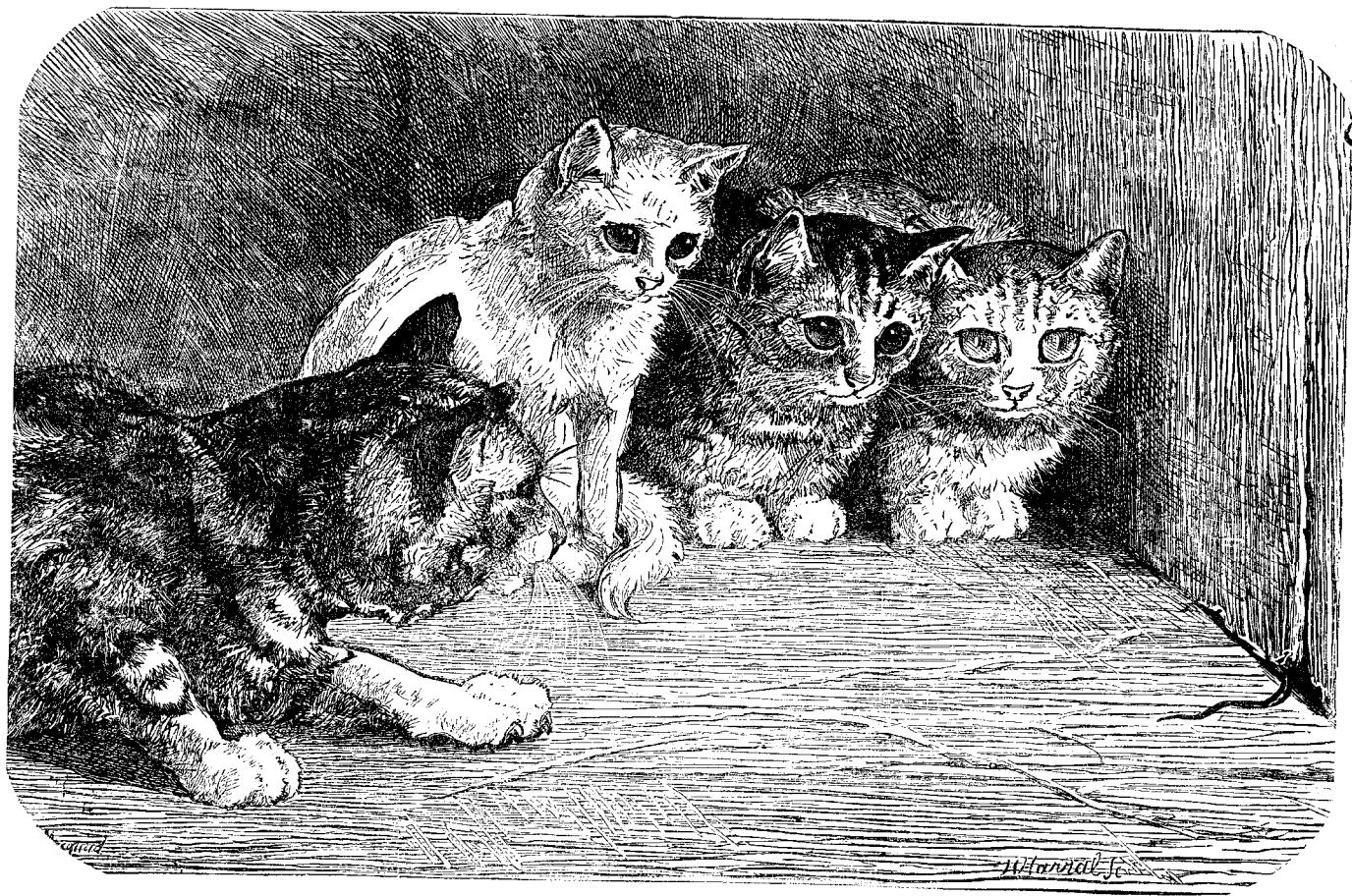

«Թ-Պ, ՏՈՒԵՑ ՄԱՆՐ ՏՎՈՅՑ ՈՐ ԲՆՇԻ ԳԱՅ»: ԴԱԿ. Ժ. 16:

ՀԱՍՈՐ Ե.

ԿՈՍՏԱԴԻՆՈՒՊՈՅԻՆ. ՆՈՅԵՄՐԵՐ 1. 1876.

Թիվ 11

ԿԱՄ ՄՈՒԿԸ ԴՈՒՐՄ ՊԻՏԻ ԳԱՅ, ԿԱՄ ՊՈԶԸ ՆԵՐՄ ՊԻՏԻ ՔԱՏԷ

ՓԱՓՈԽԿ ԿԵՏ ՄՌ

Տան կատուն իր ձագերը թողուց
որ իբրարու պոչով խաղան և ինք
գնաց միւս սենեակին մէջ մուկին
ծակը գիտերու: Երբ կատուն մու-
կին ծակին բերանը եկաւ, հան բան
մը տեսնելով սիրաը շուտ շուտ բա-
րախեց, ուստի և ինքն աչքերը դէպի
ծակը անկած նայիլ սկսաւ: Կատուն
մուկի պոչ մը տեսած էր այն ծակին
մէջ: Պոշը մատաի չոփի միայն կ'երե-
ւար, և ծակին մէջ անգին ասդին
կ'երթար կու գար, և անդագար մէկ

կոզմէն միւրը կը գառնար: Կը հաս-
կցուեր թէ մուկը կատունին վախը
բոլորովին մարէն հանած ըլլուզվ
ծակին մէջ կը խաղար և կը պարէր:
Կատունին ձագերը տեսնելով որ ի-
րենց մայրը մուկին ծակին բերանը
կեցած է, և բան մը կը գիտէ, եկան
և հան նստելով սկսան մուկին ողոշը
դիմել: Քիչ մը եաքը պոչը քանի
գնաց աւելի երենեալ սկսաւ, անպէս
որ կատուն և ձագերը կրցան պոյն ամ-
բողջ տեսնել: Ճիշտ այն միջոցին պո-
շն շարժումը կ'եցաւ: Ճիր գիտուէր

թէ մուկը գուրս պիտի գար, թէ
պոչը ներս պիտի քաշէր, և ահա այս
փափուկ կէտին մէջ քաշուած է վե-
րի պատկերը: Կը տեսնէք թէ կա-
տուն պատրաստ է մուկին վրայ յար-
ձակիլ և զայն իր ճիրաններուն մէջ
բանել, եթէ մուկին մարմնոյն փոքր
մէկ մասը ծակէն գուրս ելլէ: Կա-
տունին ձագերը կը գիտեն թէ ինչ
պիտի ըլլայ, և մէնք զանոնք կը թո-
ղոնք այս վիճակին մէջ, վասնզի
պատկերէն չի հասկցուիր թէ մուկը
բռնուեցան, թէ ոչ:

ԲՈՒՆ ՄԱՍԱՆԻՆ

Ժամանակաւ մարդ մը կար որ գեղեցիկ մատանի մը ունէր, Մատանին ունէր պատռական ակ մը որ բազմատեսակ պայծառ գոյներավ կը փոյշէր, Այս քարը զորմանալի զօրութիւն մին ալ ունէր, որ մատանին կրողն Սատու ծոյ և մարդկան միանգամայն սիրելի կը ընէր: Ռւսափի և մատանոյն տէրը շատ թանկարին կը համարէր զայն, և միշտ մատին վրայ կը կրէր: Մարդն երեք որդի ունէր, և կ'ուզէր մահու անէն ետքն իւր ամենէն սիրելի որդւայն տալ մատանին: Մակայն տղայոց երեքն ալ սիրելի և հնազանդ էն իրենց հօրը: Վերջապէս մարդը զիտացը զիտաց ար որ քիչ ամենէն պիտի մեռնի: Ի՞նչ ընելու էր: Ո՞ր զաւկին առալու էր մատանին: Զէր ուզեր մատանին մէկ որդւայն տալ և միւս երկու որդինը վշտացնել: Ռւսափի մարդ զրկելով մատանի շնորդ մը կանչել տուաւ, և անոր պատուի բեց որիշ երկու մատանի շինել ամէն կիրապով նման առաջ նոյն: Ռուսի բրիու մատանի շինեց անապէս նման առաջնոյն որ նոյն իսկ հայրը չէր կինար սրոշել թէ որն է բուն մատանին: Մարդն իր որդիքը մէկիկ մէկիկ քայլ կանչեց և խրաքնչիրին մէկմէկ մատանի տուաւ: Հօրը մոնհուանէն ետքը տղային իշրենց մէջ վէճ բացին զիտանու թէ որն է բուն մատանին: Գատաւորդի մը գացին և եղելով մէկ մատանի տուաւ: Համար, վասն զի շատանոց ի վեր անձրեւ կած չէր, և օղը պարզ էր այն օրը, բայց Գետրաս կըսէր. «Ես չեմ գործանար որ այսօր անձրեւ կազայ, քանզի գեռ երէկ իրիկուն հոյրու անձրի համար աղօթք ըրաւաւ Պետրոսի խազակից, Յովհաննէս, հարցուց անոր. «Որովհեան զիտէրի թէ անձրեւ պիտի գար, ի՞նչու համար անձրենոց շատրիր: » «Մոռցայ, » պատասխանեց Պետրոս: «Հոն զ անուողնիրը ինքային Պետրոսի այս պատասխանին վըրայ, բայց Մարիամ, «Ես իմ անձրենոց բերի, » բայս, և պատուած մաշած անձրենոց մը ցացուց: Ամէն մարդ ոկտաւ խնդալ Մարիամին անձրենոյն տէրը: »

Տղայք, զիտէք ի՞նչ կը նշանակէ այս պատմութիւնը: Գիտէք այն մատանին ի՞նչու կը նմանի: Զէք ուզեր ունենալ այնպիսի գանձ մը որ զձեղ սիրելի բնադրյէ ամենուն: Մատանին էք է: Ով որ աւելի կը սիրէ զթառուած և զմարդիկ, աւելի կը սիրուի անոնցմէ:

ԱՍԻԿ ԱԼԱՅԻՆ ԴՐԱՆ ԱՌՁԵՒ ԳԱՅԻՆ ԿԵՑԱՆ

ԱՆՁԲԵԿԻ ԲՈՒՆՈՒԾԾ ՏՂԱՅՅՔ

Գետրոս, Մարիամ և Շուշանիկ գպրոցէն ելլելով գպրոցին մօտակայ առան մը դացին վագրը տղաքը տեսան որ իրենց հայրն էր, և անոնք վնասուելու կու գար, ուստի սկսան կանչել իրենց հայրը: Հայրը Շուշանիկը գիրին առաւ, և միւս անձրենոցը Պետրոսին առաւած երկու եղանակներու մասին որ կը մարդ երկու անձրենոց եղանակներու մասին համար աղօթքը ըլլոյ, հետեւել օրը հետը անձրենոց առնել շմունայ:

մէկէն, այլ նոյն իսկ Մարիամը չէր կրնար անձրենոցին տակ պահպանուել, ուստի ամէնքը մէկտեղ Աստիկ աղային գրանքին դրան առջև դացին կեցան անձրենէն պատրսպարուելու համար: Ահա յիշեալ դրան առ չե կը տեսնէք զանոնք: Շուշանիկը ըստ կորհիլ մէջ աղային գրանքը մը պէս կերպէր: Քիչ մը ետքը տղայքը տեսան որ վողոցէն մարդ մը կու գար, և ձեսքն ունէր երկու անձրենոց: Երբ մարդը մօտ եկաւ, տղայքը տեսան որ իրենց հայրն էր, և անոնք վնասուելու կու գար, ուստի սկսան կանչել իրենց հայրը: Հայրը Շուշանիկը գիրին առաւ, և միւս անձրենոցը Պետրոսին առաւած երկու եղանակներու մասին որ կը մարդ երկու անձրենոց եղանակներու մասին համար աղօթքը ըլլոյ, հետեւել օրը հետը անձրենոց առնել շմունայ:

ԳԲԵՆՉԻԿ ԵՅՉՈՒ

«Սիրելի որդեակո, կրթեալ անձի մը պէս խօսել սորվէ: Հայրդ կը վշտանայ, երբ կը տեսնէ որ գուն գուեհիկ լեզուաւ, կը խօսիս: Թողարք լեզուն: » «Հայրիկ, ի՞նչ է գուեհիկ լեզուն: » «Հիմա քրոջդիք ի՞նչ խօսեցար: » «Բայ անոր որ հանդարտ կենայ: » «Բայց, Չայնդ կտրէ՛, ըսկիր, և շատ բարձր ու խխաւ ձայնավ խօսեցար: Եւ տասը վայրիկեան առաջ Մարթային ի՞նչ ըսկիր: » «Հսի անոր որ ճամբէս գուրս ելլէ: » «Բայց այն ասեն հիմակաւան խօսածիդիք կիսույն չափ մեղմու և քաղցրութեամբ շխօսեցար: Քրոջդ, Կորսուէ ասկից՝ ըսկիր: Եւ ինձ այնակէ եկաւ որ անոր անուն մըն ալ կախեցիր: Ի՞նչ էր այն անունը: » Կորսապետ ամցաւ, և անոր աշքերէն արտասուր թափուեցան: Բայց կարապետ սոխպուեցաւ խոստովանիկ Քրոջն: Գարշելի կենդանիի ըսկի:

«Այն, այդպէս ըսկիր և ահա այդ գուեհիկ խօսք է: Բոլոր այս անարդական բառերն և մանաւանդ խխաւ ձայն և վարմանք վաղոցներու մէջ կը լսուին: Այս տղայքը այս բառերը կը գործածեն որ չաւ կրթութիւն առած չեն: Սակայն, իմ սիրելի զաւակու, դուն գուեհիկ լեզու գործածելու չես: »

ՀԳԱԿԱՆ ԽԵԺ

Երբ Եւրոպացիք առաջ-
վին անգամ Պրազիլիա
դացին, հսն շատ տեղա-
ցի Հնդիկ ցեղեր կային :
Այս Հնդիկները կերա-
կուրէն ետքը սովորաբար
իրենց հիւրերուն կուտա-
յին կակուզ նիւթէ մը
շնուռած շիշեր, որոնց ե-
ղէքներ կապուած էին,
Շիշերը ջուր խմելու հա-
մար էին, եթէ շիշին կըր-
մասը ճնշուէր, ջուրը շի-
տակ եղէզին մէջ կ'ել-
լէր, և անկէ բերան կ'եր-
թար : Այս կակուզ նիւ-
թէն ճրագ ալ կը շնուռէր,
Ճրագներն իրը մէկ կան-
դուն երկայն և մէջը պա-
րապ էին, և շատ աղէկ-
լոյս կուտային, Փօրիմու-
կացի զաղիթականք Հնդ-
կաց հարցունելով իմա-
ցան որ այն կակուզ նիւ-
թը գահուչու կամ դա-
ռւչուգ կը կոչուէր : Գառւ-
չուգը ձգական խէժնէ ,
և հիմա Պրազիլիոյ մէջ
մեծ առեարայ նիւթէ :

Այս խէժը պիտու-
կենւոյ (Քըրաբէ աղջիկ) Նը-
ման մեծ ծառի մը հոյզին

է, ծառին տերեներն ալ պիտուակեն-
և ոյ տերեներուն պէս ծառին դա-
գամին են : Խւրաքանչիւր ծառի կե-
ղեց ծակելով մէջը շիշ մը կը դնեն որ
դեղին հիւթաւ մը կը լեցուի : Խւրա-
քանչիւր ծառ մէկ օրուան մէջ այս
հիւթէն իբր հարիւր տրամ կու տայ-
չիւթը ժողվող մարդիկ կաղապար-
ներւ մէջ կը լեցունեն զայն և կրա-
կի մօտ կամ արեին գնելով կը չոր-
ցնեն : Այսպէս հիւթը կարծրանալով
կըլլայ ձգական խէժ : Կաղապարնե-
րէն դուրս հանուած հիւթը թերթ
թերթ է, և կը ունայ կրակին ծու-
խէն : Թերթերը չորնալէն ետքը կը
դրկուին Անգղիա կամ Ամերիկա : Սա-
կայն այս վիճակին մէջ ձգական խէ-
ժը բանի շիդար . զայն աւելի կարծ-
րացնել և մարքել պէտք է, վասնզի
ձգական խէժին թերթերն այնչափ
կակուզ են որ արեւոն տաքութենէն
կրան հալիլ, և ամէն թերթի մէջ
կան աերիի, փայտի, մազի կամ քա-

ըլ կտորներ, որ հիմքին կաղապարներու մէջ չորնալէն առաջ անոր մէջ կ'իյնան։ Ուստի թերթերը շատ մանր կտորներու բաժնելով ջուրի մէջ կը լուսան։ Այնուհետեւ այն մանր կտորները մեծամեծ զլաններու տակ կը դրուին և կը ճնշուին մինչեւ որ նորէն կը պնդանան։

Եթէ կուղեն այնչափ կարծրացը-
նել այս նիւթը, որ կարելի ըլլայ ան-
կէ կօչիկ կամ վերարկու կամ տղա-
րոց համար գնդակներ շինել, խէժը
կառնեն լոււացող մեքենային տակէն
և ծծումբով և ուրիշ քիմիական նիւ-
թերով կը խառնեն. Եթէ կաղապա-
րին մէջ գրուի շատ ծծումք, խէժն
այնպէս կարծր կ'ըլլայ որ կօչիկ զըն-
դակ և ասանց նման բաներ շինելու
չի գար : Այս աստիճան կարծր խէժը
շատ սե կ'ըլլայ և ապակւոյ պէս կը
յցկուի, և ամէն ձեւով կը կարուի :
Այսպիսի կարծր ձգական խէժէ կը
շինուի դահակի կոթ, գաւազան, սըն-
տուեն, սանսար, աթոռ և սերուն,

րաթեք արարած մըն ես» «Իսկ
դուն» ըստ գնդասեղը, «այնչափ
հպարտ ես որ չես կրնար քիչ մը ծռիլ
առանց կոտրուելու» «Ասեղն ըստ
գնդասեղին. «Եթէ դարձեալ զիս
նախատես, քու գլուխդ կը բրյում»
Գնդասեղն ըստ. «Եթէ դուն ինձ
դպիս, ես ալ քու աշբդ կը հանեմ,
յիշէ որ կեանքդ գերձանէ մը կա-
խում ունի»»

Միշչդեռ անսնք պյառքէս կը վիճէին, փորբիկ աղջիկի մը ներս մըտաւ, և կար կարել սկսելով շուտով մը ասել զին աչքը կապրեց : Այսուհետեւ գերձանը գնդասեղին վիզէն կախելով ջանաց անսլ կար կարել, բայց շատ չքշեց գնդասեղին ալ գլուխը բրցուց, և զայն աղքին մէջ ասեղին քովր նետեց :

«Արդ, երկարք ալ հսու նետուեցանք» ըստ ամեղը: Գնդասեղն «Այսուհետև այլ ես կուռելու և վիճելու պատճառ չունինք: Կ'երեի թէ գմբախտութիւնը մեր խելքը զլուխը բերաւ» ըստ: «Աւաղ» յարեց ամեղը, «ինչու աւերի կանուխ մեր խելքը գլուխը չեկաւ: »

ԱՅՍՊԻՍ ԿԸ ՀԱՅԹԱՅԹԵՆ ԻՐԵՆՑ ԱՊՐՈՒՍԸ

ՓՈՂՈՑ ՄԱՔՐՈՂՆԵՐ

Վերի պատկերին մէջ ցուցուած փողը տղայք և աղջկունք ձմեռ ա-աեն Անդդիոյ մեծամեծ քաղաքնե-րուն մէջ փողոցները կը տեսնաւին : Միշտ հին լալիեր կը հազնին և ցուր-աէն կը գողան, և շատ ցարա և անձ-րեստ օրերն անզամ երբեմն բոկոտն կը պատին : Եւրոպոյի քաղաքաց փո-ղցներուն երկու կողմերը լցին տե-ղեր կան, որմաց վրայէն կ'երթան քա-լելով գացողները և փողոցին մէջտեղի ցեխոստ տեղէն չեն երթար : Վերը տես-նուած աղայք և աղջկունք կը կենան այնպիսի տեղեր, ուր քալելով գացող-ները կը սափառին փողոցին երկու կողմի լցին տեղը թողաւը և մէջտեղի ցեխոստ տեղէն երթալ : Զոր օրինակ այն աղայք կը կենան չըստ փողոցներու ի-րար հանդիպած տեղը : Պատկերին մէջ կը տեսնեք որ աղաց ձեռքը ա-ւելներ կան, որմանցով փողոցները կ'աւելն և կը մաքրեն, որպէս զի անցնող մարդոց կօշիները ցեխո-տին : Այսպէս անցորդները ցեխէ մաքրուած տեղերէ կ'երթան, և այն տղոց և աղջկանց ծառայութեանը փոխարէն տասնական կամ քառանա-կան փարա կու տան աննաց : Այն փոքրիկ աղայք և աղջկունք ահա այս-պէս կը հայլթ այթէն իրենց ապրուս-ար :

ՄԱՍԻՐՆԱՅԻ ՕՂԿՐՈՒԵՐ

Կարապետ օր մը իր մօրը հարցուց.
«Մայրիկ, բոլոր մարմնոյս մէջ քանի՞
ոսկը կայ» : Կարապետ նոյն միջոցին
ձեռները կը լուար, և զանոնք կը
բանար կը դացէր, և ամէն կերպով
կ'ոլորէր կը դաշտէր և յայտնի կը
տեսնէր թէ ձեռքը միայն մէկ կտոր
չէ, այլ շատ կտորներէ շինուած է

Ակսաւ իր գլխոյն և մարմնոյն վրայ
աշխնութիւն ընել : Ատքերուն և
սրունքներուն նայելով տեսաւ որ ա-
նոնք աշ մանր կտորներէ շինուած
են : Այսպէս աղան հետաքրքիր եղաւ
իմանալու թէ բոլոր մարմնոյն մէջ քա-
նի ոսկր կայ և վերի հարցումն ըրաւ
մօրը : Մայրն անոր պատասխանեց .
«Եթէ ըսեմ քեզ թէ բոլոր մարմնոյդ
մէջ քանի ոսկրներ կան, շատ պիտի
զարմանաս : Ինձ խօսք կու տա՞ս ըսա-
ծըս միտքդ պահելու : » Այս, մայ-
րիկ, իրաւ միտքս կը պահեմ : » ըսաւ
Կարապետ, և յարեց . «Հիմա ես ը-
սեմ նայիմ, կրնամ արգեօք ճիշդ-
թիւը գտնել : Կարծեմ թէ իրը յի-
տուն ոսկրներ կան : » Մայրն ըսաւ .
«Աւելի քան յիսուն, երկու հարիւր
տթ հատ ոսկրներ կան մարգուս
մարմնոյն մէջ : » «Ի՞նչ, երկու հարիւր
տթ հատ ոսկր : Ատոր հաւատալու
չգար . գլուխս խոշոր և կլոր ոսկր
մէ միայն և . . . » «Կեցիր, սիրե-
լիս, գլուխգ ոչ թէ միայն մէկ հատ
կլոր և խոշոր ոսկր է, այլ երեսուն
փոքր ոսկրներէ բազկացեալ է : Յիսուն
և չորս ոսկր կայ մարմնոյդ մէջ, երե-
սուն և երկու ոսկր կայ ուսեղ մինչեւ
ձեռացդ մատերուն ծայրեցը, և
տասնեւրեք ոսկր կայ երաններէ գ-
մինչեւ ոսքի մատերուդ ծայրը :

ՍՈՒՐԲ ԳԻՐԵՎ ԿԱՐԴԱՅԱՂ ՓՈՒՐ ՏՂՈՅՑ
ՀԱՐԱՎ ՊՈՏՏՈՒԹԵԱԾ.

Գիշեր էր. Լոռովին և քուն կրտսերին քաղաքին վրայ , մօթովիւնը պատաժ էր ամէն տեղ , միայն ասսանդ պատուհանէ մը ցոլացող լուսէն կը հասկցուէր թէ տան մը մէջ գիշերն արթուն հսկովներ հսդ կը տանէին հիւանդի մը , կամ ուրիշ տան մը մէջ անսամբ արթնութիւնն մո կառ:

Բարձը պաշտօնատարի մը ապաբան-
քը յուղում մը կար և հսկ ժողով
մը դումաբուած էր : Ներսը բարձը
ձայնով կը խօսէին, հարցութիւնը կ'ըլ-
լային, և պատասխաններ կը տրուեին :
Մարդ մը բանտարկեալի մը պէս կա-
պուած էր: և յայտնի կ'երե էր թէ ա-
ռանձին կը քննուէր դատուելու հա-
մար :

Գուրաը գաւթին մէջ, խարռէկի
մը շորջը ծառաներ և ուրիշ մար-
դիկ ժաղաված էին, և հետաքրքրու-
թեամբ կը խօսակցէի: Ելքէնն եր-

բեմն իրենց մէջէն մէկու մը կը նա-
յէին , և կ'երեւէր թէ կ'ամբաստա-
նէին զանի յանցանորի մը համար զոր
նա կ'ուրանար : Վերջապէս ամբաս-
տաննելոյն ձայնը բարձրացաւ և անոր
բերնէն երգումներ ելան : Մէկէն խօ-
սելը դադրեցաց և դաւթէն դուրս
ելաւ : Դրան դուրսը նստաւ , և դառ-
նապէս հառաջեց և ողբաց :

Ավել բանտարկեալը , մը էր այն
որ դաւթին մէջ ամբաստանուեցաւ ,
և թէնչ բանի համար ամբաստանուե-
ցաւ : Այս պատմութիւնն ուր կը
պահպահե :

ԱՆԳԵԼԻ ԱՐԴՈՅ ՀԱՅՈՒԹՅ

ՊԱՏՐՈՒԹՅՈՒՆ

Շէնքն Երուսաղէմի ասճարն էր :
Գլխաւոր շնորհներն էին Զօրպարէլ
և Յեռու : Լացողներն էին ծերունիք
որ տաճարն իր չքեզութեանը մէջ
աեսած էին : Պատմովիւնը կը գըտ-
նուի Եղբասայ Գ. զլիսոյն մէջ :

ԶԱՐ ԿԱՌՀԱՐԴՆԵՐ

Զար խորհուրդներն առիւծներէ և
վագրերէ աւելի դէշ թշնամիներ են,
վասնզի կրնանք փախչիլ և զգու-
շանալ վայրենի գաղաններէն, բայց
չար խորհուրդները միշտ և ամէն
աեզ ճամբայ կը գտնեն մեր ներսի-
դին սպրգելու։ Գաւաթ մը որ բո-
լըրովին լեցուած է, աւելի բան չառ-
ներ իր մէջը։ Դուք ալ ձեր զլուխն
և սիլալ բարի խորհուրդներով լը-
ցուցէք, որպէս զի չար խորհուրդ-
ները աել չդանեն ներս մտնելու։

Բնաւ ձեռք մի զարնէք այնպիսի
գործի մը սուն համար չէք կընար
Աստուծոյ օրհնութիւնը ինդրել և
ըսել . «Ու Հայր, օրհնէ զիս այս գոր-
ծիս մէջ : »

Երբ խօսքը անդամ մը բերհէն կ'ել-
լէ, քառամձի կառք մը չկրնար անոր
ետևէն հասնի :

Ան որ բարիք կընէ սպահու զի ու-
րիշներն իր ըրտած բարիքը զիսնան
ճշմարտահու սասի չէ :

бонус 195 00001-111

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԴՆ
Զագմազըլլար, Յակոբեան խան, թիւ 12.